

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Красноградського районного суду Харківської області

23.04.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НППМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 23.04.2024 здійснено відвідування Красноградського районного суду Харківської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НППМ:

Червякова Оксана Вікторівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Харківській області – керівник групи НППМ;

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Цвеліх Максим Павлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Вікторівна, представниця громадської організації.

Суд розташований за адресою: вул. Харківська, буд. 127, м. Красноград, Харківської обл., 63304.

Красноградський районний суд Харківської області є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Попереднє відвідування суду групою НППМ не здійснювалося.

Відповідно до договору оренди між Управлінням Державної казначейської служби України у Красноградському районі Харківської області та Територіальним управлінням Державної судової адміністрації України в Харківській області суд розташований на першому та другому поверхах триповерхової будівлі (фото – 1).

На першому поверсі облаштовані 2 зали судових засідань для розгляду цивільних справ та 2 зали для розгляду кримінальних проваджень (облаштовані боксами з органічного скла) (фото – 2). На другому поверсі розміщені кабінети працівників суду: голови суду, помічників та секретарів суду.

Під час відвідування групою НППМ оглянуто приміщення суду, камеру в якій утримуються обвинувачені, підсудні (засуджені), її відповідність до міжнародних стандартів та вимог законодавства України, проведено спілкування з адміністрацією та працівниками суду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (далі – ДБН Суди), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді наявності лише одна камера для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил та вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання), обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води. Ємність для питної води та одноразовий посуд відсутні.

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу та № 2012/29 ЄС від 25.10.2012 про дотримання мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочинів та ДБН Суди).

3. У порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди в приміщенні камери для утримання обвинувачених, підсудних (засуджених) наявні стільці, які не скріплені з підлогою та стінами (фото – 3).

4. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН Суди та пункту 12 Інструкції з організації конвоювання вхідні двері приміщення для конвою виготовлені з деревостружкові плити не мають металевої рами та оглядового віконця з заслінкою (фото – 4). У приміщенні варти відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів (фото 5), відсутня шафа для посуду і продуктів харчування.

5. У порушення вимог пункту 7.1.10 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань не ізольований, конвоювання здійснюється не закритими для сторонніх осіб коридорами. Коридори, по яких здійснюється конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) не мають кнопок звукової сигналізації.

6. У порушення вимог пункту 7.1.4 ДБН Суди та пункту 15 Інструкції з організації конвоювання в приміщенні варті відсутній пульта централізованого відеонагляду. Відсутня система відеонагляду: у блоці, де розміщені камери; у коридорах, де проходить маршрут конвоювання підсудних (засуджених); від камер до залів судових засідань; перед входом у вартове приміщення з виведенням інформації на монітори приміщення варті (начальника варті). В блоці, де розміщена камера для обвинувачених, підсудних (засуджених) відсутній спеціальний санвузол для підсудних (засуджених).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводиться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю) та маломобільних груп населення.

8. В порушення вимог пункту 11.5 ДБН України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» у суді не створено умов для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам

населення до санітарно-гігієнічних приміщень. В приміщенні суду відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення (туалет) облаштоване для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення.

Порушення права на приватність (стаття 32 Конституції України), права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

9. Під час відвідування з'ясовано, що у суді встановлено камери відеоспостереження, якими здійснюється відеофіксація відвідувачів суду, але на головному вході відсутні попереджувальні знаки та повідомлення про здійснення відеоспостереження шляхом розміщення відповідного застереження в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами, що не відповідає вимогам абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних» та свідчить про непрозорість обробки персональних даних. Слід зазначити, що відеоспостереження за своїми ознаками є різновидом обробки персональних даних, в складі візуальної/аудіовізуальної інформації. І така інформація може бути використана для ідентифікації особи (фото б).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України в Харківській області:

1. опрацювати питання щодо реконструкції будівлі Красноградського районного суду Харківської області та обладнання його приміщення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» та ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення»;

2. обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

3. облаштувати приміщення суду санітарно-гігієнічним приміщенням для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення;

4. розробити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), обладнати коридори, по яких здійснюється конвоювання підсудних (засуджених) кнопками звукової сигналізації;

5. встановити систему відеонагляду: у блоці, де розміщена камера для підсудних (засуджених), у коридорах, де проходить маршрут конвоювання підсудних (засуджених), від камери до залів судових засідань, перед входом у вартове приміщення з виведенням інформації на пульт централізованого відеонагляду в приміщенні варту (начальника варту);

6. забезпечити приміщення варту металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів та шафою для посуду і продуктів харчування;

7. обладнати спеціальний санвузол для обвинувачуваних підсудних (засуджених).

Красноградському районному суду Харківської області:

1. забезпечити необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених) з розрахунком 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. забезпечити приміщення варти ємністю з питною водою;
3. обладнати приміщення камери для утримання підсудних (засуджених) лавами, які щільно скріплені з підлогою та стінами;
4. обладнати приміщення для конвою металевими або оббитими ззовні металевим листом входними дверями, які мають металеву раму та оглядове віконце з заслінкою, яка фіксується в зачиненому положенні; обладнати входні двері замком, що сам фіксується при закритому положенні дверей, подвійною заслінкою та ланцюжком;
5. встановити на головній входній групі попереджувальні знаки, повідомлення про здійснення відеоспостереження.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото отримані за результатами відвідування Красноградського районного суду Харківської області на 3 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
у Харківській області**

Оксана ЧЕРВЯКОВА

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

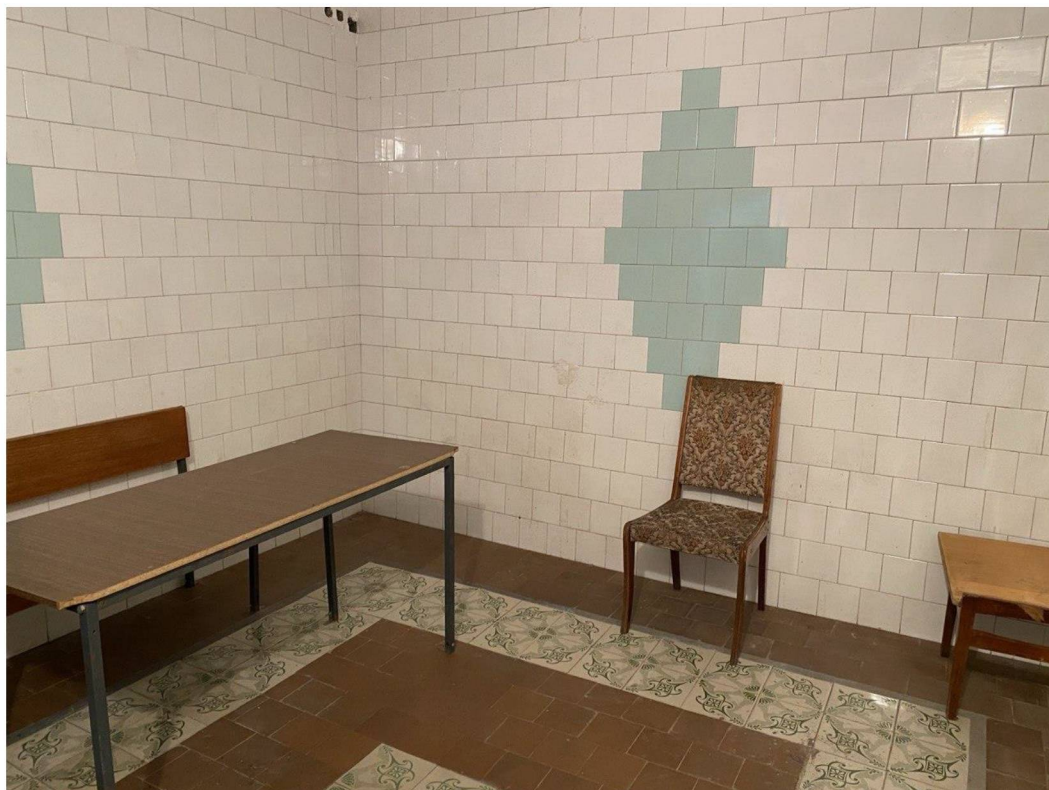

Фото 4

Фото 5

Фото 6

